

Załącznik do Uchwały Nr XXI/204/2020

Rady Miejskiej w Pakości

z dnia 29 grudnia 2020 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok na terenie gminy Pakość

Spis treści

Wstęp	4
Rozdział I	
Charakterystyka zjawiska narkomanii oraz uzależnień behawioralnych	5
1.1. Definicja.....	5
1.2. Podział substancji psychoaktywnych.....	6
1.3. Formy uzależnień, zjawisko tolerancji.....	6
1.4. Środki zastępcze	7
Rozdział II	
Profilaktyka.....	8
2.1. Rodzaje profilaktyki	8
2.2. Programy i działania profilaktyczne w placówce oświatowej	8
Rozdział III	
Podstawa prawna	9
3.1. Podstawa prawna Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	9
3.2. Prawne aspekty posiadania, użyczenia, wytwarzania, handlowania oraz reklamy środków psychoaktywnych.....	10
Rozdział IV	
Diagnoza problemu uzależnień	11
4.1. Wpływ prowadzonej profilaktyki na poziom uzależnień od środków psychoaktywnych	14
4.2. Uzależnienia behawioralne: Internet i cyberprzemoc	19
4.3. Zasoby instytucjonalne umożliwiające realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	28
4.3.1. Działania profilaktyczne w latach 2017-2019.....	31
4.4. Analiza SWOT	32
Rozdział V	
Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	33
Rozdział VI	
Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	34
Uwzględniając kierunki i obszary działań, zawarte w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, Gminna strategia przeciwdziałania narkomanii opiera się na trzech poziomach działań:	
profilaktyce uniwersalnej,	34
profilaktyce selektywnej,	34
profilaktyce wskazującej.	34
Rozdział VII	35
Kierunki działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	

7.1. Profilaktyka uniwersalna	35
7.2. Profilaktyka selektywna.....	38
7.3. Profilaktyka wskazująca.....	41
Rozdział VIII	
Monitoring.....	42
Rozdział IX	
Postanowienia końcowe	42

Wstęp

Profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych jest realizowana od wielu lat, jednak jak na razie jej działania koncentrowały się głównie alkoholu, narkotyków czy nikotyny. W ostatnich latach rynek narkotykowy znacząco się zmienił, pojawiają się nowego typu środki psychoaktywne. Mowa o dopalaczach, których popularność utrzymuje się wśród młodych ludzi. Wszystkie środki psychoaktywne stanowią poważne źródło zagrożenia, gdyż nie tylko uzależniają, ale także mogą przyczyniać się do wzrostu przestępczości m.in. kradzieży, wymuszeń, rozbojów, które są dokonywane pod ich wpływem. Osoba uzależniona podupada na zdrowiu psychicznym i fizycznym, a z czasem ulega wykluczeniu społecznemu.

Zwłaszcza w dzisiejszych czasach problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi (w od Internetu, gier komputerowych oraz telewizji) wydają się aktualne. Ograniczają one zainteresowania człowieka oraz determinują sposób spędzania czasu.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pakość określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki, zapobiegania i minimalizacji szkód społecznych związanych z problemem narkomanii.

Rozdział I

Charakterystyka zjawiska narkomanii oraz uzależnień behawioralnych

Definicja

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia, uzależnienie to stan psychiczny oraz fizyczny, który wynika z interakcji pomiędzy organizmem a środkiem uzależniającym. To zespół określonych objawów i zachowań, wywołanych nieodpartym pragnieniem przyjmowania substancji psychoaktywnych (głód psychiczny). Charakterystyczna jest tu zmiana zachowania oraz inne reakcje, m.in. konieczność zażywania danego środka, w sposób ciągły lub okresowy, a także wykonywanie określonych czynności w celu doznania ich wpływu na psychikę, a niekiedy także po to, aby uniknąć przykrych objawów wynikających z ich braku. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in.: somatycznych, psychicznych, społecznych.

Narkomania jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. O narkomanii mówimy zwykle mając do czynienia z wielorakim zażywaniem środka uzależniającego. Istnieje jednak możliwość, że w niektórych przypadkach, zależnych od zażywanego środka oraz uwarunkowań organizmu, może zaistnieć nawet po jednorazowej dawce.

Współczesne kierunki leczenia uzależnienia to:

- programy tzw. drug free, które są nastawione na zaprzestanie przyjmowania substancji psychoaktywnych i powrót do życia zgodnego z przyjętymi w danej kulturze normami. Podstawową metodą leczenia są oddziaływania psychoterapeutyczne; nie stosuje się farmakoterapii uzależnienia.
- leczenie farmakologiczne, w tym programy substytucyjne. Leczenie w programach substytucyjnych polega na długoterminowym stosowaniu leków substytucyjnych (np. metadonu) w nadzorowanych programach medycznych. Leczenie to nastawione jest na poprawę zdrowia pacjenta, ograniczenie przyjmowania substancji psychoaktywnych, ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych.

1.2. Podział substancji psychoaktywnych

Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dzieli substancje psychoaktywne na cztery podstawowe grupy:

- środki odurzające
- substancje psychotropowe
- nowe substancje psychoaktywne
- środki zastępcze

Preparaty te umieszczone w wykazie substancji odurzających lub środków psychotropowych, kryterium podziału jest zależne od możliwości ich zastosowania medycznego oraz potencjału uzależniającego w przypadku użycia rekreacyjnego. Posiadanie substancji umieszczonych w wykazie bez odpowiedniego zezwolenia jest zabronione. Wyjątkiem są leki dostępne bez recepty, do których należą między innymi leki z kodeiną i/lub pseudoefedryną. Jednocześnie należy wspomnieć, że używanie wyżej wymienionych leków w celu odurzania się w przypadku osób, które nie ukończyły osiemnastu lat jest zabronione przez Ustawę o postępowanie w sprawie Nieletnich, która określa takie zachowanie jako objaw demoralizacji.

1.3. Formy uzależnień, zjawisko tolerancji

Uzależnienie fizyczne w powszechnej opinii panuje traktowane jest jako najpoważniejszy rodzaj uzależnienia. Pojawia się ono na skutek stałego przyjmowania substancji psychoaktywnej, a przez to następuje wbudowanie jej cząsteczki w komórkę organizmu. Czego następstwem staje się niemożność funkcjonowania organizmu bez jej dostarczenia. Nagłe odstawienie narkotyku grozi przykrymi konsekwencjami, aby tego uniknąć potrzebny jest proces detoksykacji. Uzależnienie fizyczne w skrajnych przypadkach może prowadzić nawet do śmierci. Istnieje jednak możliwość zastosowania odpowiednich środków, tak zwanych blokerów lub detoksykacji, dzięki czemu organizm uwalnia się od tej formy uzależnienia.

Uzależnienie psychiczne stanowi największe niebezpieczne dla człowieka. Charakterystyczna dla tego uzależnienia jest neodparta potrzeba sięgnięcia po substancję psychoaktywną. Ma to na celu sprawienie sobie przyjemności lub uniknięcie przykrości związanych z abstynencją .

Uzależnienie społeczne polega na czerpaniu przyjemności z poczucia jedności, którą daje wspólny rytuał towarzyszący przyjmowaniu środka psychoaktywnego. Uzależnienie to odpowiada na zapewnienie podstawowej potrzeby wieku adolescencji, jaką jest poczucie przynależności i identyfikacji z grupą rówieśniczą, dlatego młodzi ludzie są na nie szczególnie narażeni.

Zjawisko tolerancji polega na potrzebie przyjmowania coraz większych ilości narkotyku, by osiągnąć ten sam stan zmiany świadomości co na początku. Często osoby uzależnione poddają się terapii odwykowej wyłącznie z powodu obniżenia kosztów związanych z zakupem środków psychoaktywnych.

1.4. Środki zastępcze

Środki zastępcze (inaczej dopalacze) to preparaty złożone z substancji, które nie występują na liście środków kontrolowanych przez ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii. Ich spożycie ma na celu wywołanie w organizmie jak najwierniejszego efektu narkotycznego substancji zdelegalizowanych. Działają na Centralny Układ Nerwowy (CUN) tak jak niedozwolone przez prawo środki lub bardzo do nich podobnie. Dopapalacze są sprzedawane pod przykrywką przedmiotów kolekcjonerskich, soli do kąpieli, kadzidełek oraz nawozów do kwiatów. Zawierają w sobie substancje pochodzenia naturalnego i syntetycznego, działające stymulująco, psychodelicznie czy halucynogennie. Zgodnie z prawodawstwem ich wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu jest zakazane.

Rozdział II

Profilaktyka

2.1. Rodzaje profilaktyki

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do ogółu społeczności. Charakterystyczne są dla niej działania, których celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi narkomanii. Są to działania, które mają kreować zdrowy styl życia, rozwijać zainteresowania, wspierać prawidłowy rozwój i funkcjonowanie emocjonalno-społeczne społeczności.

Profilaktyka selektywna skierowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Obejmuje ona działania profilaktyczne skierowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów uzależnień. Są to przede wszystkim działania uprzedzające, które służą zapobieganiu podejmowania zachowań ryzykownych przez wytypowane osoby lub ich grupy.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest na jednostki lub grupy osób wysokiego ryzyka, które przejawiają pierwsze symptomy problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych. Jej celem jest zapobieganie rozwojowi zachowań ryzykownych u osób dotkniętych uzależnieniem oraz rozprzestrzenia się niepożądanego zjawiska na inne jednostki lokalnej społeczności.

2.2. Programy i działania profilaktyczne w placówce oświatowej

Szkolne programy profilaktyczno-wychowawcze zawierają wszelkie działania profilaktyczne, które realizuje się w danej placówce. Mają za zadanie promować zdrowy styl życia oraz eliminować czynniki, które mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi psychospołecznemu dzieci i młodzieży.

Aby program był skuteczny należy uwzględnić wszystkich członków społeczności szkolnej, nauczycieli, rodziców i uczniów. Najodpowiedniejszym rozwiązaniem zdaje się być ich realizacja kaskadowa, która umożliwi prowadzenie zajęć bezpośrednio z rodzicami i uczniami przez specjalistów zatrudnionych w szkole lub wychowawców klas. Ułatwia to budowanie autorytetu trenera, nauczyciel i może zostać. Taktyka ta umożliwia również objęcie działaniami profilaktycznymi szeroką grupę odbiorców, w tym dzieci i młodzieży, a

także dorosłych członków społeczności. Wszelkie podejmowane działania powinny kształtować postawy, a nie tylko stanowić materiał informacyjny. Aby móc utrwalić przekazywane treści oraz nabyć umiejętności potrzebne do prawidłowego funkcjonowania długość trwania owych działań nie powinna być krótsza niż sześć tygodni. Niezwykle istotna wydaje się także konieczność uwzględnienia diagnozy potrzeb grupy.

Rozdział III

Podstawa prawna

3.1. Podstawa prawna Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowi znaczący element lokalnej strategii przeciwdziałania problemom społecznym. Jego podstawę stanowią następujące akty prawne:

- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. , poz. 2050 ze zm.),
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz.2277 ze zm.),
- Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2019 r., poz.2182 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych(Dz. U. z 2020 r., poz.1398 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz.218 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz.1876 ze zm.).

Art. 10 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii określa, że przeciwdziałanie narkomanii jest zadaniem własnym gminy, które obejmuje:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W Gminnym Programie uwzględniona musi być działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna oraz profilaktyczna w szkołach i placówkach systemu oświaty. Prowadzona jest w oparciu o diagnozę czynników ryzyka oraz chroniących, czemu służy ewaluacja wewnętrzna corocznie prowadzona w placówkach systemu oświaty .

3.2. Prawne aspekty posiadania, użyczenia, wytwarzania, handlowania oraz reklamy środków psychoaktywnych

Polskie prawo w jednoznaczny sposób piętnuje uzależnienia. Uznaje je za naganne i karalne, przewidując za nie surowe kary:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających i substancji psychotropowych - wprowadzie sąd może odstąpić od wymierzenia kary w zamian za przymusowe leczenie oskarżonego, jednak to sędzia określa, jaką ilość uzna za nieznaczną (do lat 3 pozbawienia wolności);
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających (od 6 miesięcy do lat 8 pozbawienia wolności);
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia (do lat 3) – często młodzież częstując kolegów „skrętem” nie zdając sobie sprawy, że popełnia tym samym przestępstwo;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających (do lat 3 pozbawienia wolności);

- reklama i promocja substancji psychotropowych lub środków odurzających (do 1 roku pozbawienia wolności) - do czynności, uznawanych za propagowanie nielegalnych treści, można uznać również zgodę na noszenie przez uczniów biżuterii oraz nadruków na koszulce z logo przedstawiającym listek marihuany.

Palenie papierosów, picie alkoholu oraz używanie innych substancji w celu odurzania, jest również traktowane jako objaw demoralizacji i jest zakazane do osiemnastego roku życia.

Rozdział IV

Diagnoza problemu uzależnień

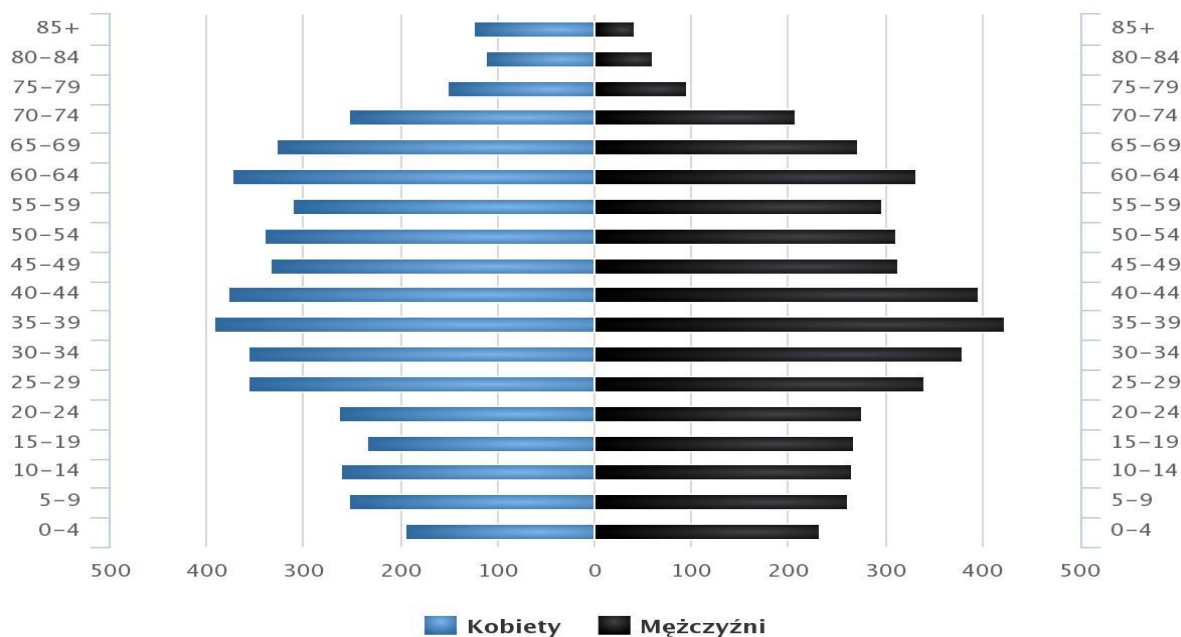
Gmina Pakość ma 9 793 mieszkańców, z czego 51,3% stanowią kobiety, a 48,7% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 1,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.¹

1

¹ Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pakosc

Piramida wieku mieszkańców gminy Pakość, 2019

(Źródło: GUS)

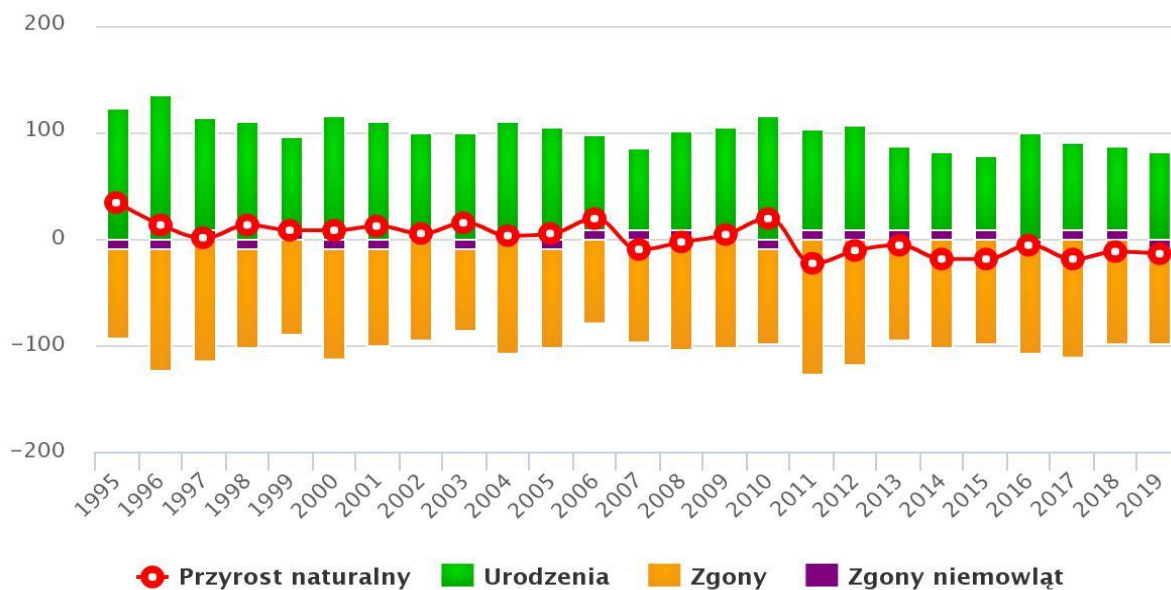
www.polskawliczbach.pl

Gmina podzielona jest na 12 sołectw: (Rybitwy), (Gorzany, Giebnia, Węgiec), (Kościelec), (Łącko), (Jankowo), (Ludwiniec), (Radłowo), (Dziarnowo), (Rycerzewko), (Ludkowo, Mielno, Wojdał), (Wielowieś), (Rycerzewo)

Mieszkańcy gminy Pakość zawarli w 2019 roku 42 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,7% mieszkańców gminy Pakość jest stanu wolnego, 56,6% żyje w małżeństwie, 4,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,3% to wdowy/wdowcy.

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Pakość

(Źródło: GUS)

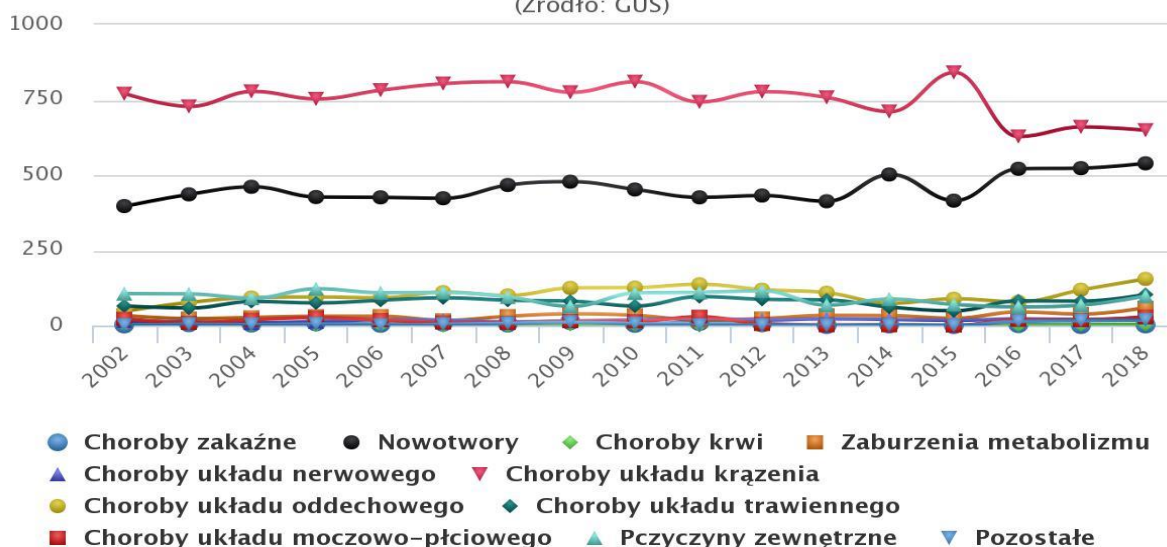

www.polskawliczbach.pl

W 2018 roku 33,8% zgonów w gminie Pakość spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 28,1% zgonów w gminie Pakość były nowotwory, a 8,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Pakość przypada 9.83 zgonów. Jest to mniej od wartości średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz mniej od wartości średniej dla kraju.

Przyczyny zgonów w powiecie inowrocławskim w latach 2002 – 2018

(Źródło: GUS)

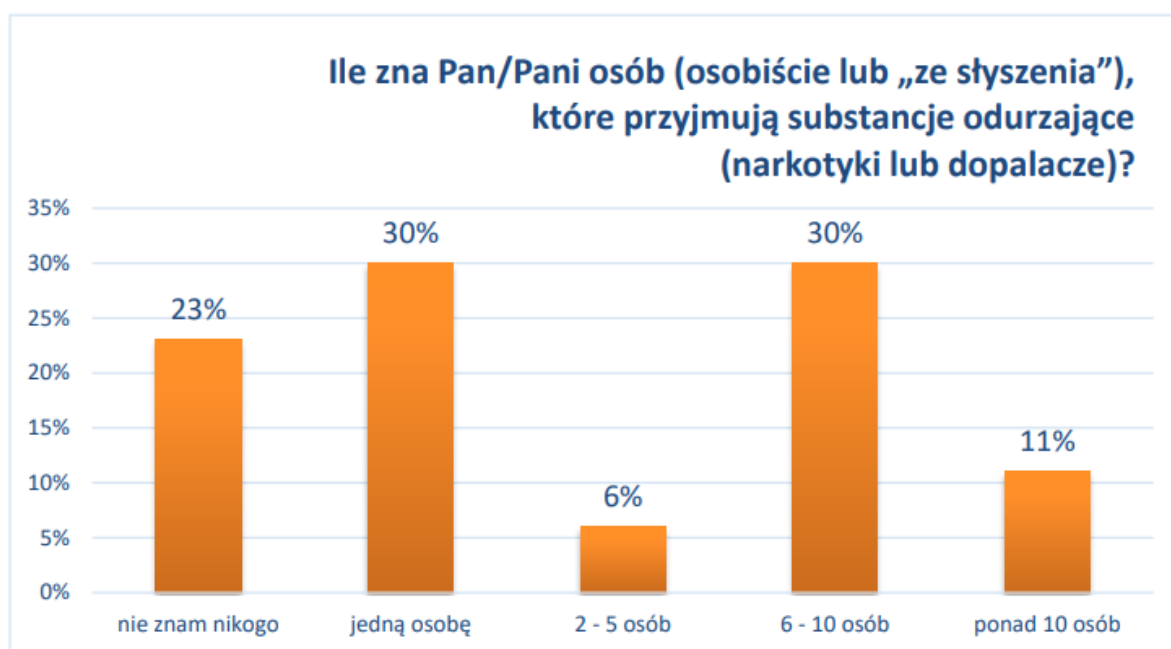

www.polskawliczbach.pl

4.1. Wpływ prowadzonej profilaktyki na poziom uzależnień od środków psychoaktywnych

Jak podają badania ESPAD oraz raport Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii najbardziej podatne na uzależnienia do substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia behawioralne są osoby w wieku 15 - 34 lat.

47% ankietowanych mieszkańców Gminy Pakość zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. 23% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

W środowisku lokalnym najczęściej stosowanymi substancjami są marihuana i haszysz: 26% respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w społeczeństwie istnieje szeroko rozpowszechnione przekonanie o nikłej szkodliwości marihuany (najczęściej przyjmuje się ją poprzez palenie suszu). Kolejna najwyższa wartość odnosi się do dopalaczy: 32%. 23% badanych przyznało, że nie wie jakie substancje

odurzające przyjmują osoby w ich środowisku lokalnym. 13% przyznało, że nie słyszało w ogóle o osobach w ich najbliższym otoczeniu, które przyjmowałyby substancje odurzające.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

99% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

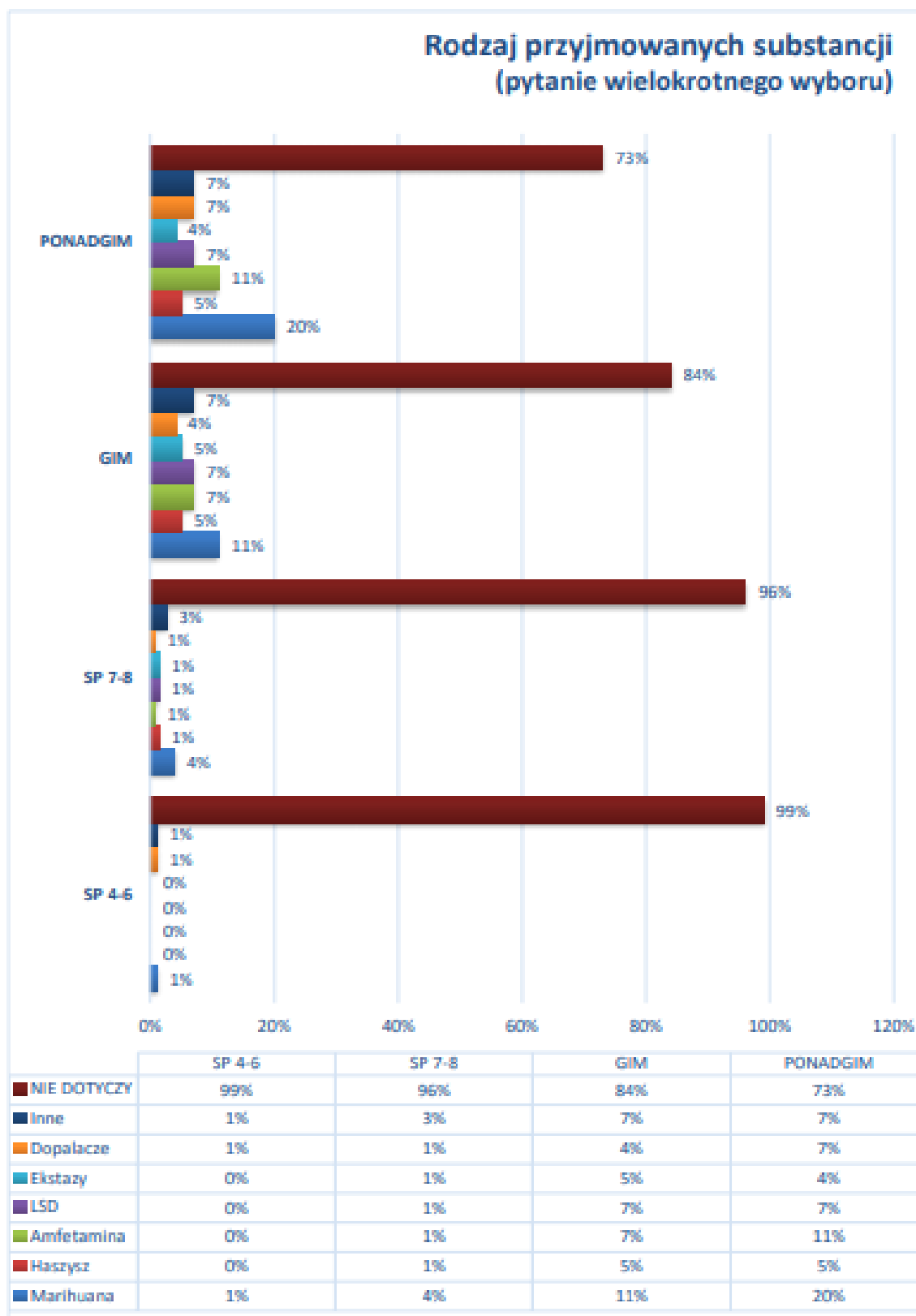
Wyniki badań prowadzonych wśród dzieci i młodzieży wskazują, że generalnie badani uczniowie nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy: SP 4-6: 100%; SP 7-8: 97%; GIM: 95%; PONADGIM: 80%.

Tylko pojedyncze odpowiedzi uczniów odnosił się do okoliczności zażycia narkotyków lub dopalaczy - nawiązywały one do imprezy (GIM – 4%; PONADGIM – 5%), czy spotkania ze znajomymi (GIM – 4%; PONADGIM – 11%).

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

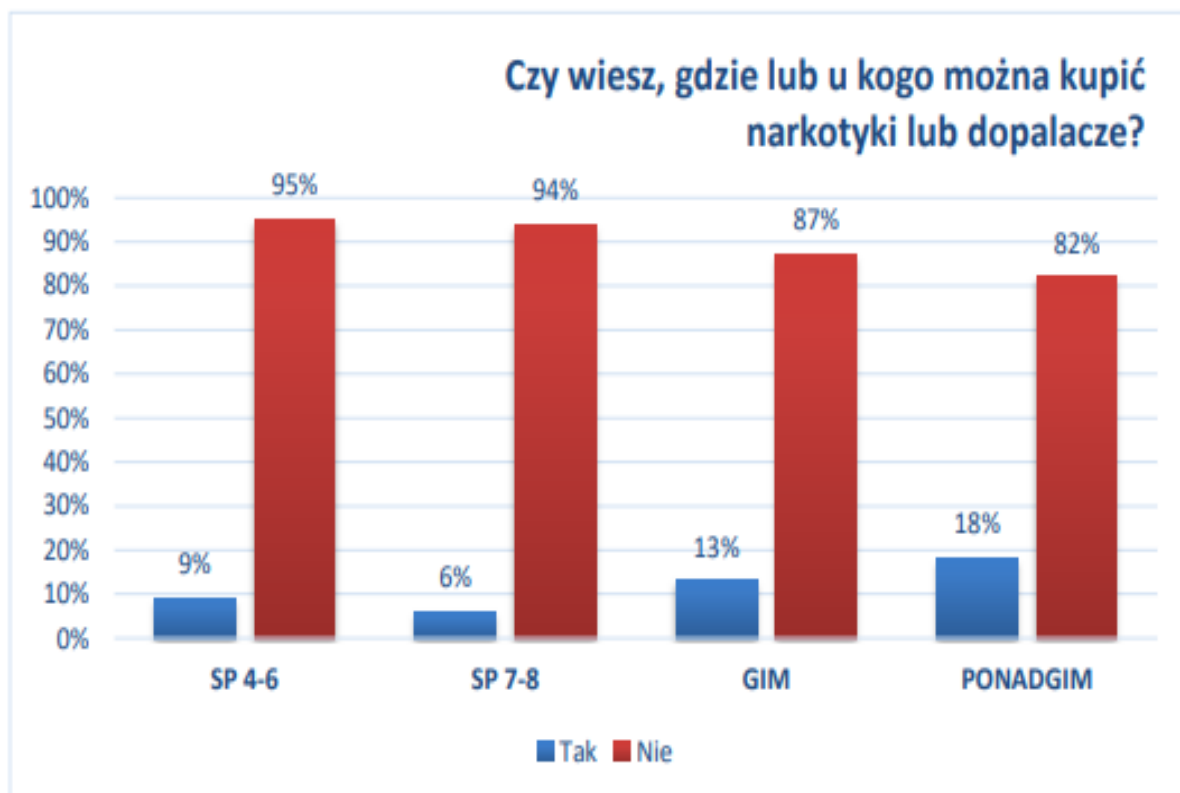
Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana (GIM – 11%; PONADGIM – 20%) i haszysz (GIM – 5%; PONADGIM – 5%). Powyższe wartości jednak odzwierciedlają pojedyncze deklaracje uczniów, ponieważ zdecydowana większość badanych wskazała, że ten problem ich nie dotyczy (SP 4-6: 99%; SP 7-8: 96%; GIM: 84%; PONADGIM: 73%).

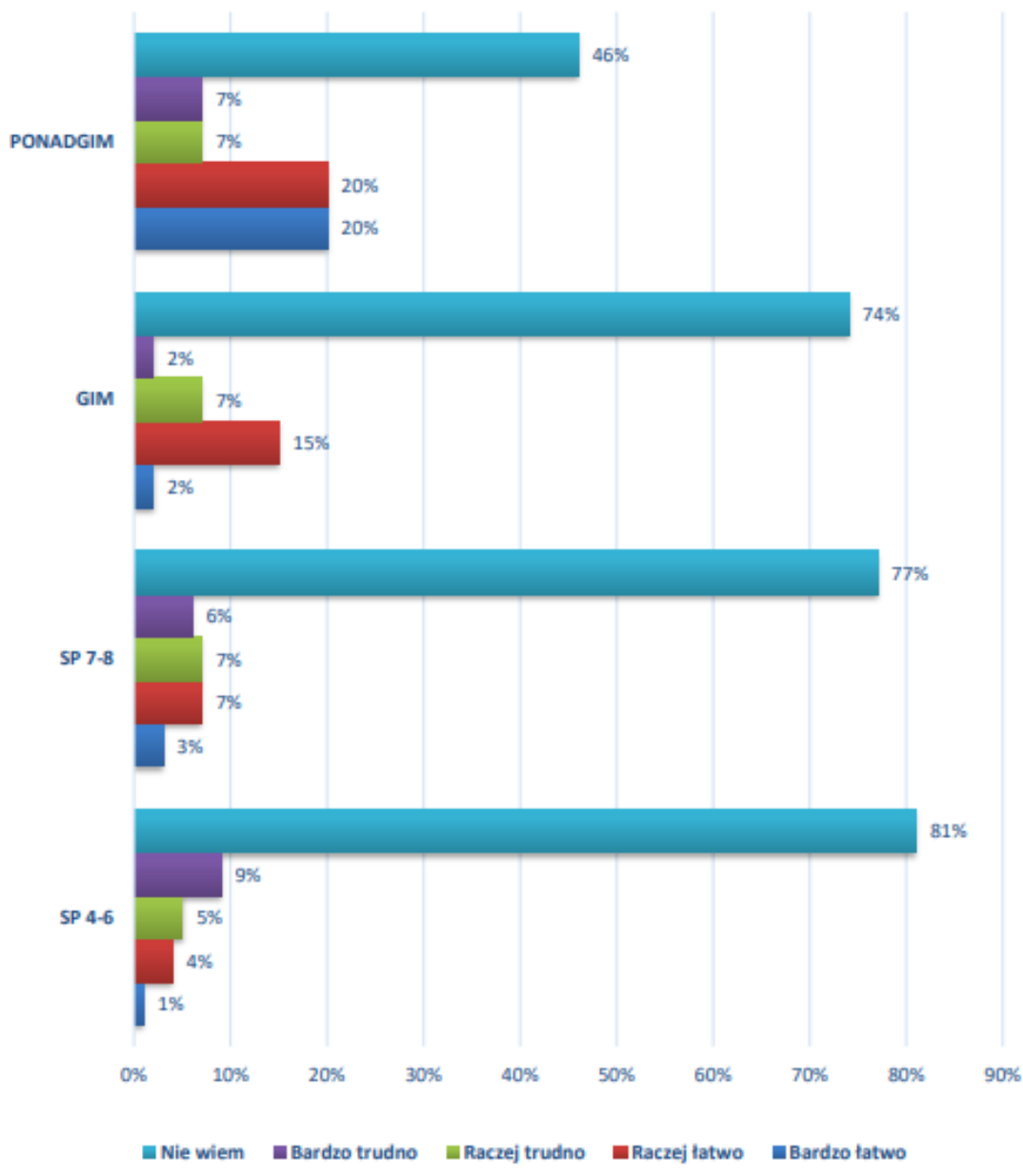
Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

Na pytanie: „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” uczniowie w większości odpowiedzi deklarowali, że ten problem ich nie dotyczy: SP 4-6: 99%; SP 7-8: 99%; GIM: 93%; PONADGIM: 89%.

Poniższe wykresy przedstawiają wiedzę na temat źródeł pozyskiwania narkotyków oraz subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. Zdecydowana większość uczniów klasy podstawowych (SP 4-6: 95%; SP 7-8: 94%), klas gimnazjalnych (87%), jak i ponadgimnazjalnych (82%) nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.

Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

4.2. Uzależnienia behawioralne: Internet i cyberprzemoc

W chwili, kiedy całe życie społeczne przeniosło się do świata online można łatwo przeoczyć symptomy od mediów.

.Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki.

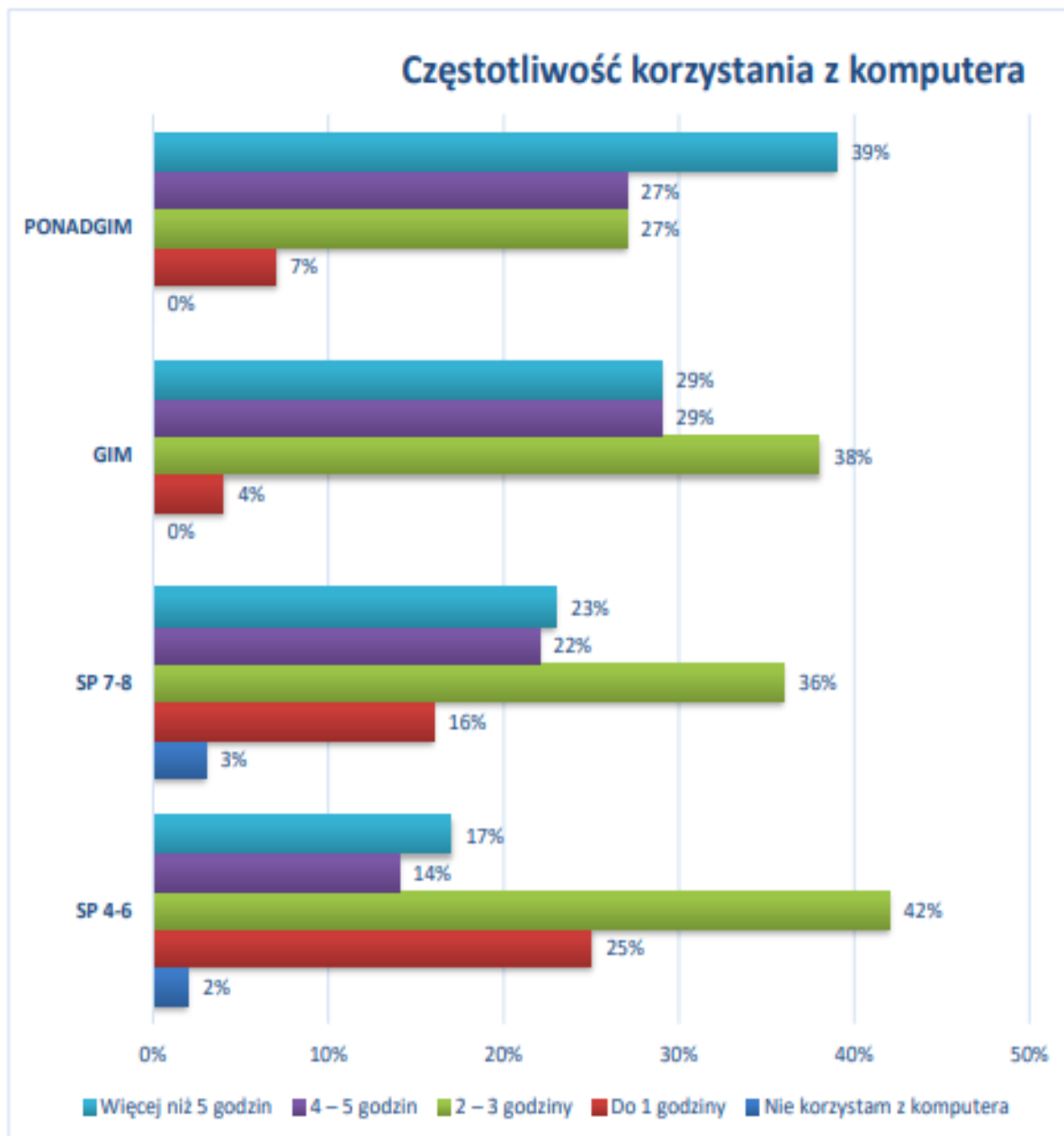
Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)².

23% badanych mieszkańców nie ma w swoim otoczeniu osób, które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, znieśławienia), a 49% wie o takim zdarzeniu lub nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało.

łącznie 39% uważa, że uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym, a tylko łącznie 61% ocenia je jako dość i bardzo rzadkie zjawisko.

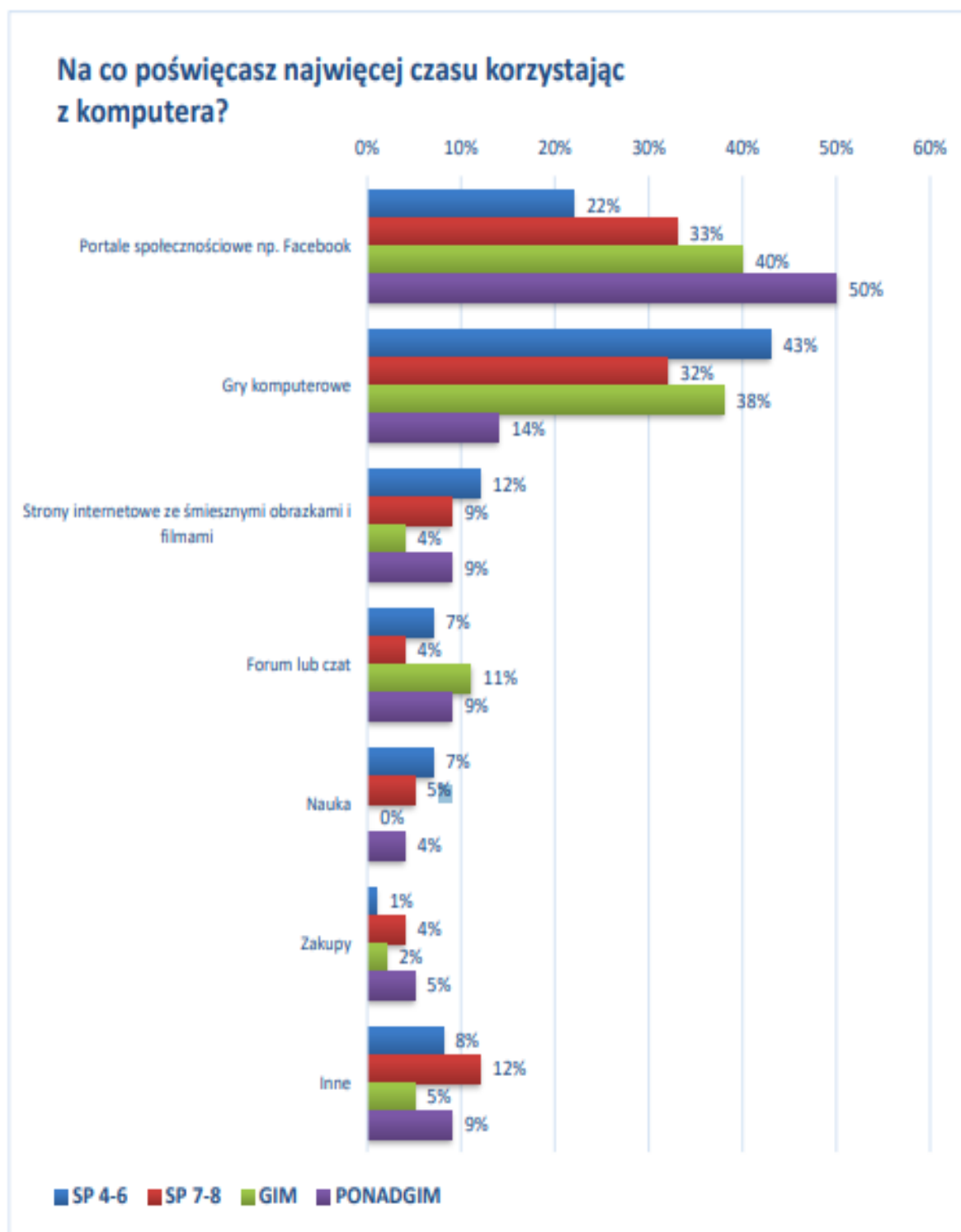
Badania wśród dzieci i młodzieży pokazują, że większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (SP 4-6: 42%; SP 7-8: 36%; GIM: 38%; PONADGIM: 27%). Aczkolwiek, spora część uczniów klas ponadgimnazjalnych (39%) spędza przed komputerem od czterech do pięciu godzin, co w praktyce może oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera jest wśród tych uczniów jedyną formą spędzania czasu.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

Najbardziej popularnymi formami spędzania czasu przed komputerem okazują się być portale społecznościowe (SP 4-6: 22%; SP 7-8: 33%; GIM: 40%; PONADGIM: 50%) oraz gry komputerowe (SP 4-6: 43%; SP 7-8: 32%; GIM: 38%; PONADGIM: 14%).

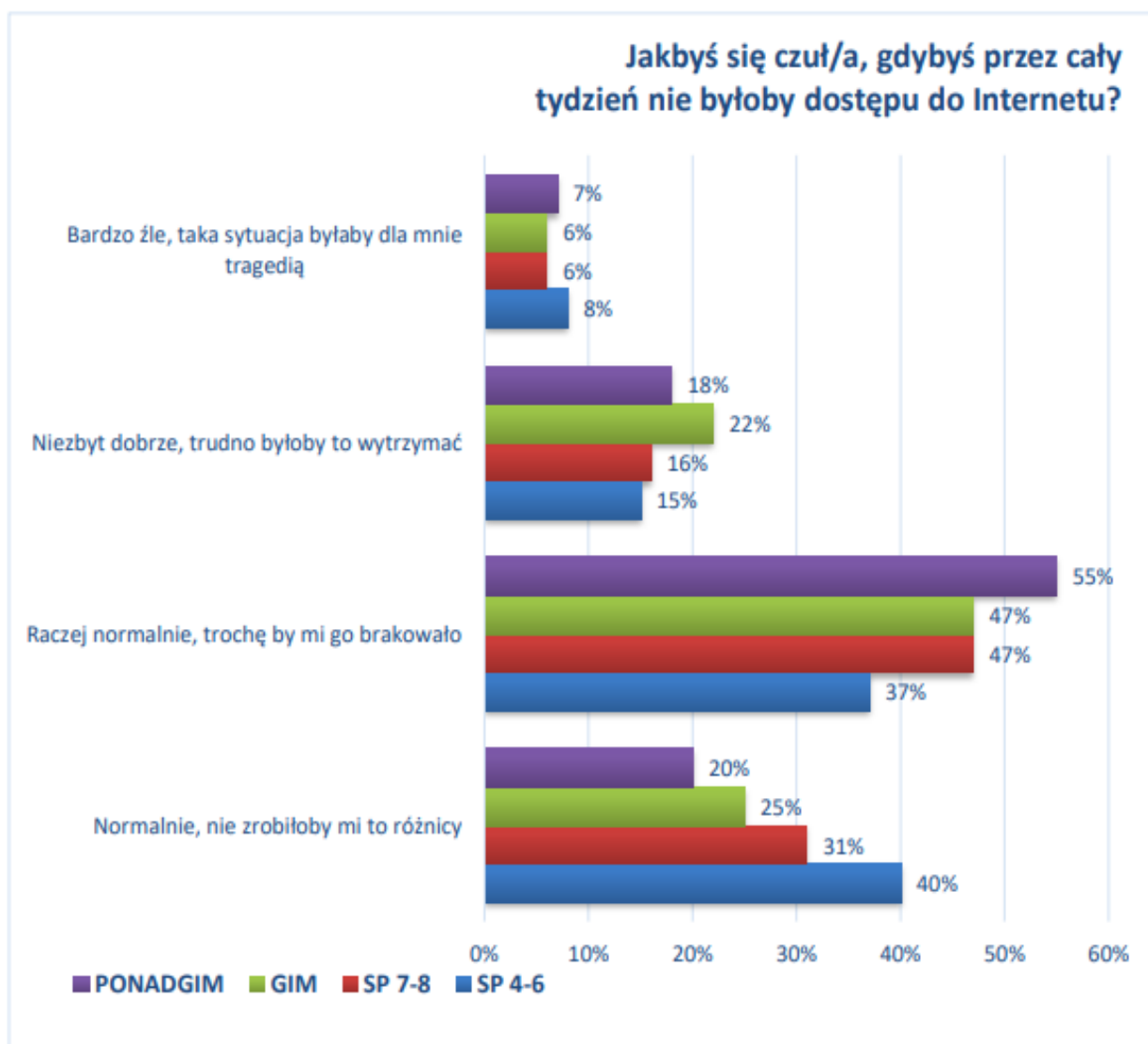
Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

40% najmłodszych uczniów klas podstawowych; 31% uczniów SP 7-8; 25% uczniów GIM i 20% uczniów PONADGIM deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, część uczniów także przyznaje, że

odczułyby brak dostępu do Internetu (SP 4-6: 37%; SP 7-8: 47%; 47% GIM i 55% uczniów PONADGIM).

Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby negatywnie. Warte zauważenia jest, że gorzej z utrudnionym dostępem do nowoczesnych technologii radziliby sobie uczniowie szkoły podstawowej. Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać samooceny swoich negatywnych przyzwyczajęń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

19% uczniów SP 4-6; 24% uczniów klas SP 7-8; 35% uczniów GIM i 48%

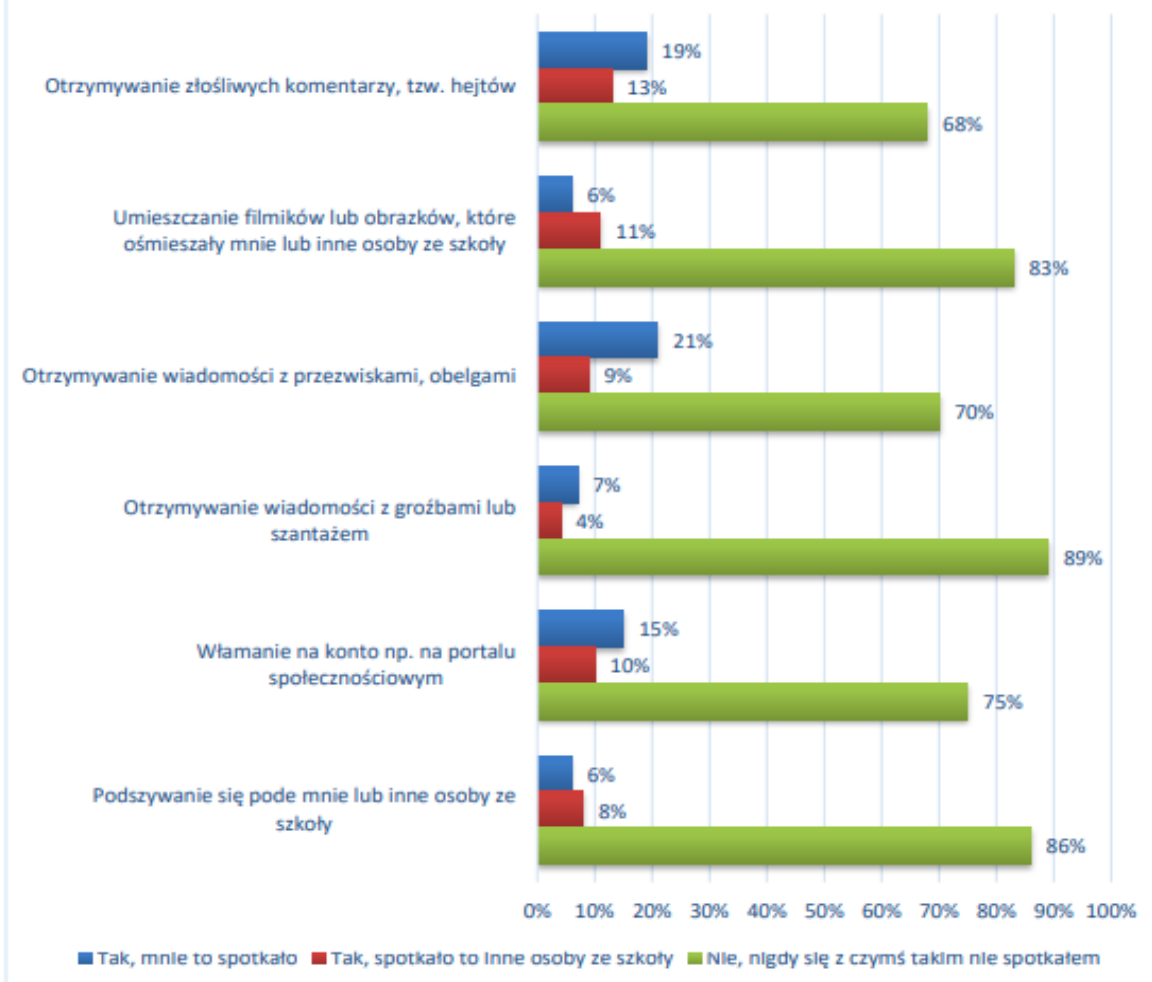
uczniów PONADGIM doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej (jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych). Zwłaszcza dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 4-6: 21%; SP 7-8: 21%; GIM - 33%; PONADGIM – 39%) oraz często padali też ofiarami włamania na konto (SP 4-6: 15%; SP 7-8: 13%; GIM – 15%; PONADGIM – 23%).

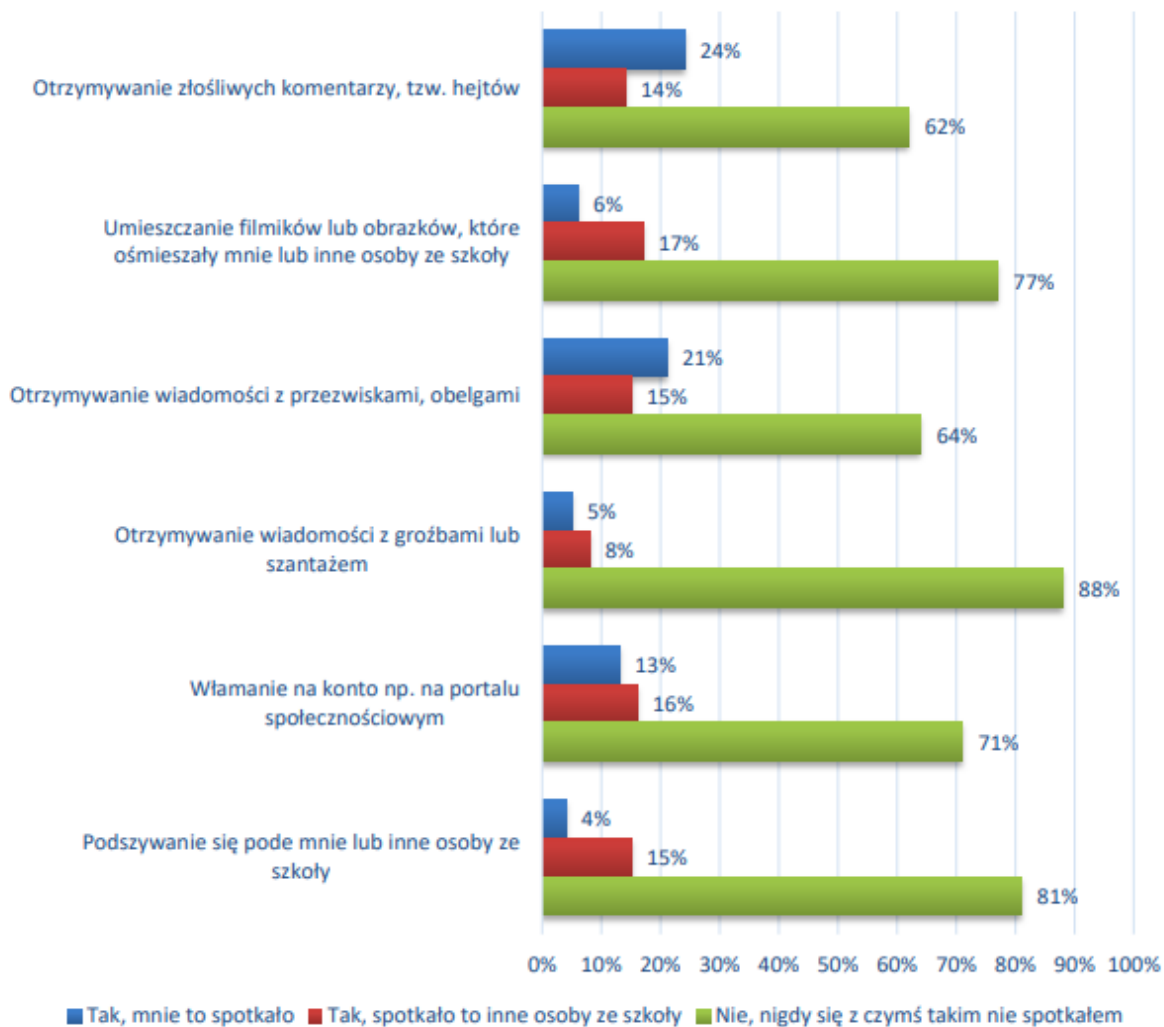
Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

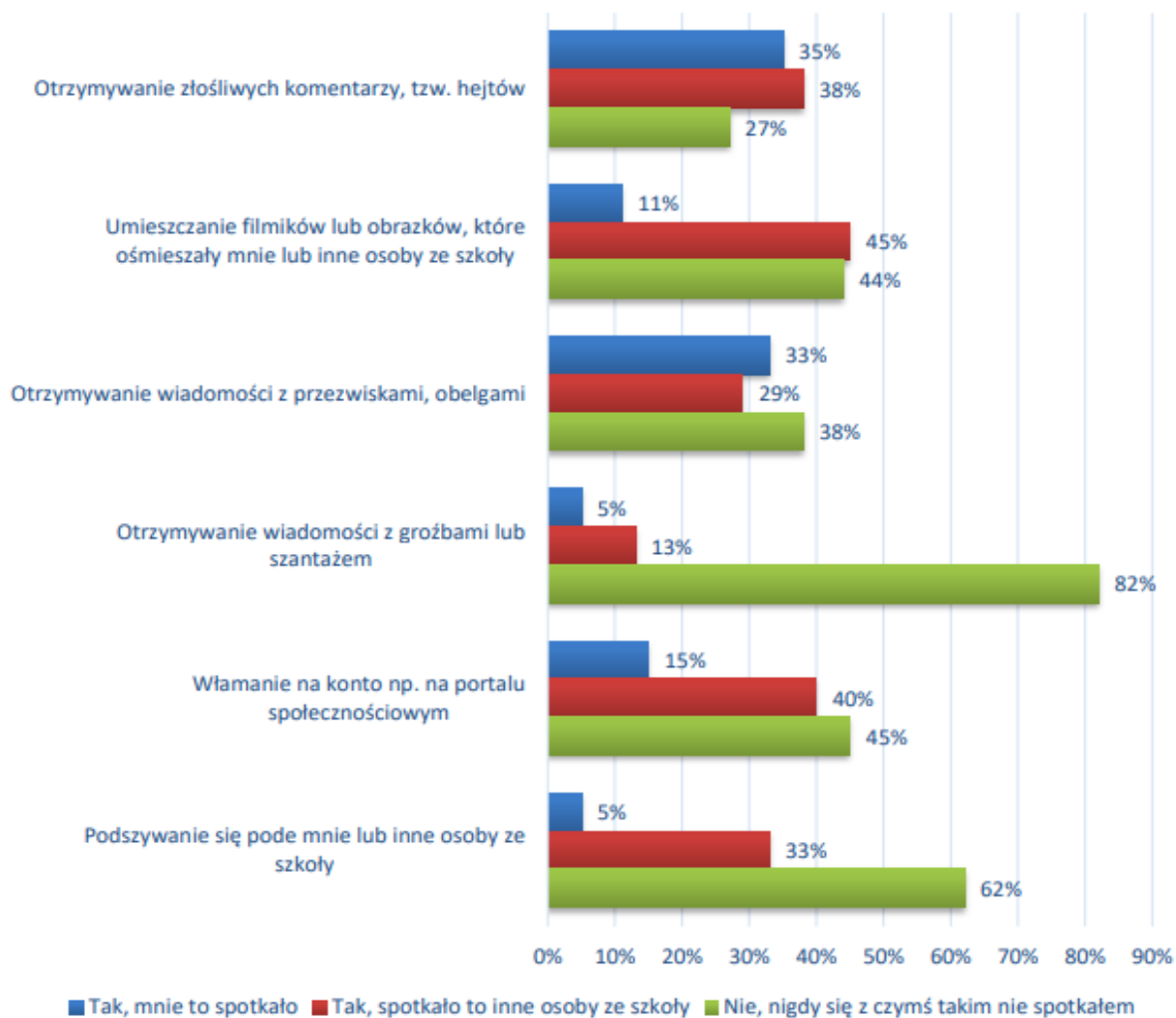
Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6

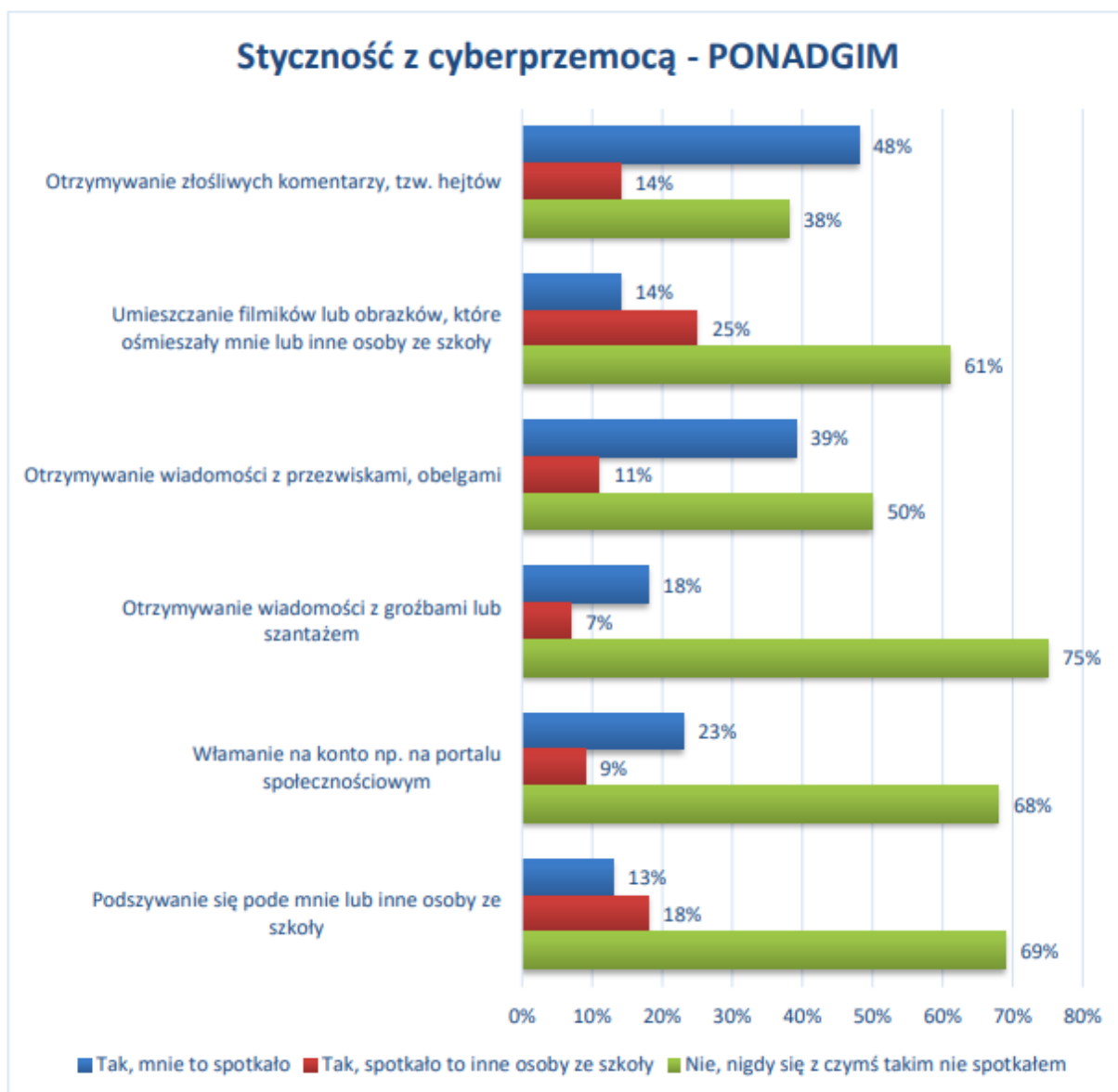

Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8

Styczność z cyberprzemocą - GIM

4.3. Zasoby instytucjonalne umożliwiające realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Do zasobów umożliwiających prowadzenie działań profilaktycznych oraz naprawczych należą m.in. jednostki organizacyjne pomocy społecznej, instytucje oraz organizacje, których zadaniem jest organizacja czasu wolnego, placówki oświatowo-wychowawcze, policja, publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia:

- **Kultura:**
 - Biblioteka Miejska w Pakości
 - Ośrodek Kultury i Turystyki w Pakości

- **Obiekty sportowo-rekreacyjne:**

- Stadion Miejski im. Mariana Malinowskiego w Pakości
- sala gimnastyczna w Ośrodku Kultury i Turystyki w Pakości
- 2 kompleksy boisk „Orlik” w Pakości
- Park Kulturowy – Kalwaria Pakoska w Pakości
- sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości
- boisko szkolne przy Szkole Podstawowej im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości
- boisko szkolne przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości
- sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości
- boisko przy Zespole Placówek Oświatowych im. Armii Krajowej w Kościelcu
- sala gimnastyczna przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Kościelcu
- boisko piłkarskie LZS Kościelec Kościelec
- boisko piłkarskie w Radłowie
- 2 place zabaw dla dzieci w Pakości
- 14 placów zabaw dla dzieci na terenach wiejskich
- boisko piłkarskie w Wielowsi
- plaża nad Jeziorem Pakoskim w Jankowie, sezonowa wypożyczalnia sprzętu wodnego

- **Oświata:**

- 3 szkoły podstawowe, 2 przedszkola publiczne, 1 przedszkole prywatne, 1 szkoła ponadpodstawowa

Zdrowie:

- 1 przychodnia lekarska, z gabinetami stomatologicznym i ginekologicznym
- 1 zakład fizykoterapii
- 2 gabinety stomatologiczne

- **Świetlice:**
 - 2 świetlice opiekuńczo-profilaktyczne w Radłowie i Kościelcu
 - 1 świetlica socjoterapeutyczna przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wlkp. w -
Pakości
 - 1 świetlica środowiskowa „Przystań” w Pakości
 - Dzienny Dom Seniora w Pakości
- **Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Pakości ul. Inowrocławska 14**
 - dyżury specjalistów, codziennie w godzinach popołudniowych
 - **Grupa samopomocowa AA** w Pakości (dla osób uzależnionych) w Pakości.
 - **Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.**
 - **Zespół Interdyscyplinarny w Pakości.**

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień:

Wszyscy zatrudnieni (pedagog, psycholog, nauczyciel, pracownik socjalny, specjalista psychoterapii uzależnień) w PK posiadają wykształcenie wyższe magisterskie.

Zakres działań:

- rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta
- motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień
- kierowanie na specjalistyczne leczenie
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom,
- udzielanie konsultacji osobom doświadczającym przemocy w rodzinie
- motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc
- przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy

4.3.1. Działania profilaktyczne w latach 2017-2019

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej			
	2017r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin ogółem	421	389	348
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu uzależnienia od alkoholu	21	20	8

Profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży			
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba uczniów biorących udział w programach rekomendowanych	153	172	60
Liczba nauczycieli biorących udział w programach rekomendowanych	3	5	2
Liczba rodzin biorących udział w programach rekomendowanych	24	27	10
Program konsultacyjno-superwizyjny dla pracowników świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych	tak	tak	tak

4.4. Analiza SWOT

Podczas realizacji celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii istotna jest analiza możliwości Gminy Pakość. Ważne, aby wziąć pod uwagę mocne i słabe strony, szanse oraz zagrożenia, które będą wpływać na efekt końcowy. Analizę oparta jest o powyższe informacje zawarte w diagnozie oraz zasoby Gminy Pakość. Dzięki temu możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych metodą SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie w większości deklarują bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami. • Zdecydowana większość uczniów nie wie, gdzie kupić narkotyki lub dopalacze. • Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień. • Regularna organizacja wydarzeń o zakresie profilaktycznym dla dzieci, rodziców i nauczycieli. • Generalnie uczniowie nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska świadomość lokalnej społeczności na temat współczesnych zagrożeń związanych z uzależnieniem. • Zagrożenie problemem uzależnienia od Internetu i występowania zjawiska cyberprzemocy zarówno wśród dorosłych, jak i dzieci i młodzieży.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych. • Możliwość wsparcie przez organizacje pozarządowe sektora pomocy społecznej. • Możliwość korzystania z programów z 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, ubóstwa i przemocy. • Niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia), które płyną z nowoczesnych mediów. • Ryzyko uzależnień od urządzeń mobilnych. • Znaczna ilość respondentów zna

<p>zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych.</p> <ul style="list-style-type: none">• Wspieranie oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców.• Pomaganie w rozwoju pasji dzieci i młodzieży.• Dostęp do Ośrodka profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Oddział terapii uzależnień w Inowrocławiu.	<p>przynajmniej jedną osobę, która zażywa substancje psychoaktywne (narkotyki lub dopalacze).</p>
---	---

Rozdział V

Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Adresatami Programu jest do społeczność.

Gminy Pakość, głównie osoby, które spotykają się problemem uzależnień i jego konsekwencjami:

- dzieci, młodzieży i osoby dorosłe z grup ryzyka,
- osoby uzależnione i współuzależnione od narkotyków,
- rodzin z problemem narkotykowym,
- pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy Pakość (reprezentanci instytucji pomocowych, placówek oświaty oraz organów ścigania).

Rozdział VI

Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Uwzględniając kierunki i obszary działań, zawarte w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, Gminna strategia przeciwdziałania narkomanii opiera się na trzech poziomach działań:

profilaktyce uniwersalnej,

profilaktyce selektywnej,

profilaktyce wskazującej.

Każdy poziom kierowany jest do innej grupy odbiorców uwzględniając jej potrzeby:

Profilaktyka uniwersalna.

Odbiorcy: ogół mieszkańców Gminy Pakość, a w szczególności dzieci i młodzież.

Cel główny: wspieranie właściwego rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży, promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie zainteresowań, wspomaganie wychowawczo-opiekuńczej funkcji rodziny, aby ograniczyć zachowania ryzykowne.

Profilaktyka selektywna.

Odbiorcy: osoby, które poprzez uwarunkowania biologiczne oraz środowiskowe są w większym stopniu narażone na rozwój zachowań ryzykownych.

Cel główny: kierowanie do wytypowanych osób działań i programów profilaktycznych, które mają zapobiega, ograniczać lub uniemożliwiać podejmowanie zachowań ryzykownych.

Profilaktyka wskazująca.

Odbiorcy: osoby, które zażywają środki psychoaktywne oraz powracające z leczenia.

Cel główny: zorganizowana terapia uzależnień i programy, które umożliwią niwelowanie szkód spowodowanych nałogiem.

Rozdział VII

Kierunki działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

7.1. Profilaktyka uniwersalna

Badanie ogólnokrajowe jednoznacznie pokazuje wzrost zagrożeń spowodowanych uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Badania przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Pakość mieszkańcy mają małą świadomość, gdzie nabyć narkotyki lub dopalacze. Jednak nie rozwiązuje to problemu związanego z uzależnieniem od owych substancji, należy podjąć następujące działania:

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki ewaluacji
<p>1.Prowadzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, w tym zajęć sportowo-rekreacyjnych</p> <p>Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii</p>	<p>Urząd Miejski</p> <p>Ośrodek Kultury i Turystyki</p> <p>Organizacje sportowe, stowarzyszenia</p> <p>placówki oświatowe</p>	<p>Kwota środków finansowych.</p> <p>Ilość osób uczestnicząca w zajęciach dodatkowych</p>
<p>2.Rozpowszechnianie broszur, czasopism specjalistycznych i umożliwienie korzystania z nich współpracującym instytucjom oraz stowarzyszeniom.</p>	<p>Urząd Miejski</p> <p>Ośrodek Kultury i Turystyki</p> <p>Organizacje sportowe, stowarzyszenia</p> <p>placówki oświatowe</p>	<p>Liczba tytułów.</p> <p>Kwota środków finansowych.</p>

<p>3. Wsparcie inicjatywy rozwijających zainteresowania uczniów i zajęć rozwojowych, które staną się atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole. Umożliwi to ograniczenie czasu spędzanego w Internecie.</p>	<p>Urząd Miejski Ośrodek Kultury i Turystyki Organizacje sportowe, stowarzyszenia placówki oświatowe</p>	<p>Liczba działań i kwota środków finansowych. Ilość osób uczestnicząca w zajęciach dodatkowych.</p>
<p>4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży</p>	<p>Urząd Miejski placówki oświatowe policja światlice</p>	<p>Ilość osób uczestnicząca w zajęciach. Liczba działań i kwota środków finansowych.</p>
<p>5. Realizacja projektów profilaktycznych dla młodzieży (również wspieranie akcji organizowanych przez młodzież skierowanych do grup rówieśniczych). Wspieranie programów wychowawczo-profilaktycznych szkół, które będą zawierały działania skierowane do całej społeczności szkolnej. Pozwoli to na</p>	<p>Urząd Miejski Ośrodek Kultury i Turystyki Organizacje sportowe, stowarzyszenia placówki oświatowe</p>	<p>Ilość osób uczestnicząca w zajęciach. Liczba działań i kwota środków finansowych.</p>

<p>rozszerzenie grupy odbiorców (również o dorosłych jej członków, rodziców i nauczycieli).</p>		
<p>6.Prowadzenie zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym m.in. od Internetu, telefonów, zakupów itp.</p>	<p>Urząd Miejski placówki oświatowe policja Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Ilość programów profilaktycznych ujętych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym. Liczba projektów. Liczba uczestników. Kwota środków finansowych.</p>
<p>7.Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, m.in. udział w organizowanych festynach, imprezach sportowych.</p>	<p>Urząd Miejski placówki oświatowe policja Ośrodek Pomocy Społecznej stowarzyszenia</p>	<p>Ilość osób uczestnicząca w zajęciach. Liczba działań i kwota środków finansowych.</p>
<p>8.Przeprowadzanie ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych, mających na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki przyjmowania substancji</p>	<p>Urząd Miejski Gminny Ośrodek Kultury i Turystyki policja Ośrodek Pomocy Społecznej Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień zakłady opieki zdrowotnej</p>	<p>Ilość organizowanych imprez Ilość projektów. Kwota środków finansowych.</p>

<p>psychoaktywnych na organizm człowieka oraz życie społeczne.</p> <p>Wspieranie zdrowego stylu życia, w tym aktywowanie osób starszych.</p>	<p>organizacje pozarządowe</p>	
<p>9.Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania środków psychoaktywnych.</p>	<p>Urząd Miejski</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień</p> <p>policja</p> <p>placówki oświatowe</p>	<p>Ilość porad</p> <p>ilość działań</p> <p>Ilość osób korzystających z działań</p> <p>Kwota środków finansowych.</p>

7.2. Profilaktyka selektywna

W profilaktyce selektywnej istotne jest, aby szczegółowo dookreślić przestrzeń, która związana jest z zagrożeniem uzależnień. Należy pamiętać, iż, niewystarczająca diagnoza może spowodować wzrost zagrożeń związanych z przyjmowaniem, wytwarzaniem oraz rozpowszechnianiem środków psychoaktywnych. Działania podnoszące świadomość.

i wiedzę na temat uzależnień są bardzo ważna, gdyż umożliwiają rozpoznanie niepokojących symptomów oraz uświadamiają konieczność natychmiastowego na nie reagowania.

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki ewaluacji
<p>1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.</p> <p>Cykliczne szkolenia dla pracowników merytorycznych oświaty, nauczycieli oraz specjalistów zatrudnionych w szkołach, przedszkolach, świetlicach opiekuńczo-profilaktycznych, a także pracowników OPS i Policji.</p>	<p>Urząd Miejski policja Ośrodek Pomocy Społecznej Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień placówki oświatowe</p>	<p>Ilość i rodzaj szkoleń, którymi zostaną objęte poszczególne instytucje, organy oraz służby.</p> <p>Kwota środków finansowych.</p>
<p>2. Realizacja warsztatów i szkoleń dla rodziców i opiekunów w celu podniesienia świadomości społecznej w zakresie szkodliwości przyjmowania środków psychoaktywnych, konsekwencji prawnych wynikających z ich posiadania, użyczenia, wytwarzania oraz sprzedawania.</p>	<p>Urząd Miejski policja Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień placówki oświatowe</p>	<p>Rodzaj i zakres działań zrealizowanych w ramach Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.</p> <p>Kwota środków finansowych.</p>
<p>3. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.</p> <p>Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i</p>	<p>Urząd Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>Ilość osób uczestniczących w zorganizowanych zajęciach.</p> <p>Ilość osób, które dzięki podjętym krokom podjęły zatrudnienie.</p> <p>Kwota środków finansowych</p>

<p>kontraktu socjalnego.</p> <p>Wspieranie zatrudnienia socjalnego, reintegracji społeczno-zawodowej.</p> <p>Wspieranie działań eliminujących problem ubóstwa, niedostosowania społecznego, wykluczenia społecznego.</p>		
<p>4. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.</p> <p>Działania wspierające dzieci i młodzież z rodzin z problemem narkotykowym.</p> <p>Działania wspierające rodzinę, która jest jednym z czynników chroniących dzieci i młodzież przed zachowaniami ryzykownymi.</p> <p>Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień, świetlic środowiskowych. (np. działających przy OPS).</p>	<p>Urząd Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień świetlice</p>	<p>Ilość rodzin korzystających ze wsparcia specjalistów.</p> <p>Kwota środków finansowych.</p>
<p>5. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-profilaktycznych i socjoterapeutycznych.</p> <p>Organizacja i prowadzenie świetlic opiekuńczo-profilaktycznych i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.</p> <p>Popularyzowanie właściwych zachowań oraz zdrowego stylu życia, który jest jednym z czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi.</p>	<p>Urząd Miejski świetlice placówki oświatowe Ośrodek Kultury i Turystyki</p>	<p>Ilość dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic.</p> <p>Kwota środków finansowych.</p>

7.3. Profilaktyka wskazująca

Istotne, żeby udzielać pomocy, wsparcia oraz uświadamiać jakie ryzyko niesie rozprzestrzeniania się zjawiska i nasilenia się przestępczości, której źródłem jest narkomania. Aby zapobiegać ryzykownym zachowaniom szybko i konsekwencje reagować na wszelkie działania niepożądane i bezwzględnie egzekwować konsekwencje owych działań.

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki ewaluacji
<p>1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.</p> <p>Wspieranie placówek leczenia uzależnień, w tym m.in. zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów, a w czasach pandemii niezbędnych środków czystości i higieny.</p>	<p>Urząd Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zakłady opieki zdrowotnej organizacje pozarządowe</p>	<p>Kwota środków finansowych oraz liczba przekazanych materiałów.</p>
<p>2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy narkomanii.</p> <p>Kontynuacja działalności informacyjnej, edukacyjnej, pomocowej przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania narkomanii, w tym upowszechnianie informacji dotyczących dostępnych</p>	<p>Urząd Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej</p>	<p>Ilość porad udzielonych w zakresie pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom.</p> <p>Liczba punktów konsultacyjnych, liczba pracowników punktów.</p> <p>Kwota środków finansowych.</p>

adresów, gdzie można skorzystać z bezpłatnej fachowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, leczniczej w danej sytuacji życiowej. Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień.		
--	--	--

Rozdział VIII

Monitoring

W celu potwierdzenia skuteczności działań ujętych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pakość przez cały okres jego realizacji będzie prowadzony monitoring. Późniejsze wnioski i konkretne priorytety posłużą do projektowania gminnej strategii w perspektywie długoletniej. Monitoring musi odbywać się w sposób ciągły, a dokonywany jest poprzez bieżącą kontrolę jakości realizowanych zadań oraz analizę i interpretację danych sprawozdawczych. Ważne, aby zwrócić uwagę na informacje z instytucji i organizacji, które są odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów szczegółowych. Zestawiając wskaźniki sprzed i po realizacji niniejszego dokumentu będzie można ocenić założenia Programu.

Rozdział IX

Postanowienia końcowe

1. Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pakość jest Urząd Miejski w Pakości.
2. Czas realizacji programu: od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku.

3. Źródłem finansowania Programu są dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dochody własne gminy.

4. Na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pakość w 2021 roku zaplanowano kwotę 9 000 złotych.